AYNADAKİ SURAT

Özgün adı
Dayoyi

OYUN KİŞİLERİ

KİYOKO: Bir dansöz
ANTİKACI
APARTMAN YÖNETİCİSİ
BAY A
BAY C
BAY E
BAYAN B
BAYAN D

(Sahne bir eski mobilyalar mağazasının satış salonunu gösterir. Doğu ve Batı kaynaklı antika eşya ile dolu olan salon daha çok bir müzeyi andırmaktadır.)

(Ortada biraz solda, dev gibi bir giysi dolabı, dehşet uyandıran bir hayalet görünümündeki bu dolap, bütün dünyayı yutacak büyüklüktedir nerdeyse. Yüksek kapılarına bir çan deseni oyulmuştur, dolabın kendisi ise Barok süslemelerle bezenmiştir. Diğer eşyanın bu dev mobilya yanında yok olup gitmesinde hayret edilecek bir şey yoktur: bu yüzden ancak bir prospektüste gösterilmişlerdir.)

(Sahneye dağıtılmış olan beş sandalyede varlıklı görünen bir erkek ya da şık bir kadın oturmaktadır. Bu beş kişi, önünde durduğu dolap üzerine açıklamalar yapan ANTİKACI*'yı dinlemektedir. Bu beş seçkin müşteri, aldıkları bir çağrıya uyarak bugünkü açık arttırmaya katılmışlardır.)*

ANTİKACI: Şöyle bakar mısınız, lütfen. Karşınızda tam anlamıyla eşsiz bir eşya duruyor, öyle bir eşya ki, ne Batı'da ne Doğu'da, ne eski çağlarda, ne de günümüzde bir eşi daha yok: Sınırsız barındırma gücü, her türden pratik kullanımı küçümseyen bir giysi dolabı. Burada sizlere takdim ettiğimiz eşya, sıradan yarar düşüncesini önemsemeyen sanatçıların eserleridir, ama yine de bu eşyanın önemi şurada ki, sayın bayanlar ve baylar, tarafınızdan pratik amaçla da kullanılabilir. Sıradan insanlar sıradan nesnelerle tatmin olurlar. İster bir mobilya, ister bir süs hayvanı satın alsınlar, fark etmez: toplumsal konularına uygun olan sıradan bir malı seçerler hep. Bunun içindir ki, seri halinde üretilen masa ve sandalyeler, televizyon ve çamaşır makineleri

söz konusudur onlar için. Size gelince, sayın bayanlar ve baylar, çoğunluğun eğilimlerine göre gökler katında yer alan incelmiş zevkinizle siz, sıradan bir süs köpeğine dönüp bakmazsınız bile... Evet, izninizle iddia ediyorum ki, iyisi mi bir vahşi hayvana sahip olayım dersiniz. Şimdi şu eşya, sıradan bir insanın mantığına yabancı kalan şu giysi dolabı, sizlerin zevkindeki incelik olmasa asla tam değerini bulamazdı. (*Eşya dolabını gösterir.*) Evet efendim, demin sözünü ettiğim vahşi hayvan işte burada.

BAY A: Neden yapılmış?

ANTİKACI: Nasıl, efendim?

BAY A: Ne tür bir tahtadan yapıldığını sordum.

ANTİKACI (*Dolaba vurur*) : Halis ve birinci nevi, çıkardığı sesten de anlayabilirsiniz, halis ve birinci nevi maundan... Öğrenebilmek için ani bir soru sormak zorundayım, beni bağışlayın efendim, ne kadar giysiniz olduğunu söyler misiniz, lütfen.

BAY A: Yüz elli parça.

BAYAN B: Üç yüz ...eh işte, şöyle böyle üç yüz yetmiş parça.

BAY C: Ben hiç saymadım.

BAYAN D: Üç yüz yetmiş bir parça.

BAY E: Yedi yüz parça.

ANTİKACI: Buna şaşmıyorum. Hayır, böyle sayılar duymak beni hiç şaşırtmıyor. İster yedi yüz ister bin parça giysiye sahip olun, hepsini de en küçük bir güçlükle karşılaşmaksızın bu dolaba yerleştirebilirsiniz. Lütfedip şöyle bir göz atarsanız içine (*Kendisi kısa bir bakış atar dolaba.*) sizi hayrete düşürecek barındırma gücünü hemen fark edersiniz. Gerçi bir tenis kortu değil, ama beden hareketleri yapılabilecek büyüklükte olduğu da kesin. Dolabın içerisi dört bir yandan aynalarla kaplıdır, elektrik ışığı da vardır. Yani içeri girebilir, giyeceğiniz giysiyi seçebilir ve üstünüzü değiştirebilirsiniz, bütün bunları dolaptan hiç çıkmadan yapabilirsiniz. Evet, lütfen yerlerinizden kalkın efendim, çekinmeyin, lütfen. Dolabın içini bir gözden geçirin. Yalnız, hep birlikte değil, lütfen, sırayla. Lütfen, sıraya girin, efendim.

(*Beş müşteri dolabın içini sırayla gözden geçirir.*)

BAY A (*Dolabın içini gördükten sonra satıcıdan yana döner. Yukardan bir edayla*) : Kimden bu dolap?

ANTİKACI: Nasıl, efendim?

BAY A: Kimden aldınız demek istiyorum.

ANTİKACI: Size ancak özel bir koleksiyondan geldiğini söyleyebilirim. Çok tanınmış bir aileden, savaştan önce bir elin parmaklarıyla sayılabilirdi bu aileler. Eh işte, örneklerini hep görmüşüzdür, ne yazık ki, bir süre sonra işleri ters gitti ailenin, dara düştükleri için de işte...

BAY A: Anlıyorum. Fazla bir şey söylemeniz gerekmez artık. (*Dönüp yürür, sandalyesine oturur.*)

BAYAN B (*Dolabın içine bakar, yüksek sesle bağırır*) : Aman Tanrım, olur şey değil. Ayol bunun içine çift yataklı karyola bile girer.

ANTİKACI: Evet efendim, çok haklısınız. İki kişilik bir karyola... Çok güzel doğrusu!

BAY C (*İçeri bakar*) : Bizim aile mezarlığının bir eşi. Yüz, hatta iki yüz kül kavanozu bile sığar bunun içine.

ANTİKACI (*Tedirgin*) : Pek hoş!

BAYAN D (*Dolabın içine bakar*) : Şu anahtar ne?

ANTİKACI: Anahtar mı? Dolabı hem içerden, hem de dışardan kilitleyebilirsiniz, nasıl isterseniz.

BAYAN D: İçerden mi?

ANTİKACI (*Fısıldar*) : Bu düzeni neden yapmışlar bilmiyorum, ama yapılmış işte.

BAYAN D: Peki ama, dolap ne demeye içerden kilitlensin?

ANTİKACI: Eh işte... (*Anlamlı gülümser*) Geçerli bir nedeni olmalı herhalde. Ne de olsa bir yatak sığabilir içi-

ne.

BAY E (*Dolabın içine bakar*) : Hayret, ne kadar da küçük.

ANTİKACI: Küçük mü?

BAY E: Hayret edilecek kadar.

ANTİKACI: Sizce öyle mi, bayım? Ne yapalım ki herkesin eşya karşısında kendi bakış açısı vardır.

(*Müşteriler gürültüyle yerlerine otururlar.*)

Sayın bayanlar, baylar, dolabı görmüş oldunuz. Sizi zorlamak niyetinde değilim, ama artık açık arttırmaya geçebiliriz, sanırım. İlk öneri? Lütfen, açıklayınız. Kim başlıyor? (*Herkes susar.*) Evet, ne oldu, hiçbiriniz bir öneri yok mu?

BAY A: Elli bin yen.

ANTİKACI: Elli bin yen verildi.

BAYAN B: Elli bin bir yen.

ANTİKACI: Sayın bayan, elli bin bir yen önerdiler.

BAY C: Yüz bin yen.

ANTİKACI: Yüz bin yen verildi.

BAYAN D: Yüz elli bin yen.

ANTİKACI: Yüz elli bin yen bende.

BAY E: Yüz seksen bin yen.

ANTİKACI: Evet efendim, yüz seksen bin yen.

BİR SES (*Sahnenin sağ tarafından bir kadın sesi*) : Üç bin yen.

(*Herkes dönüp bakar.*)

BAY A: Üç bin beş yüz yen.

ANTİKACI: Üç bin beş yüz yen verildi. Ne dediniz? Bu da nesi? Herhalde iyi duymadınız, beyefendi. Son öneri yüz seksen bin yen'di.

BAY A: İyi öyleyse. Yüz doksan bin yen.

ANTİKACI: Yüz doksan bin yen bende.

BAY C: İki yüz bin yen.

ANTİKACI: İki yüz bin yen öneriliyor.

BAY E: Üç yüz bin yen.

BAYAN B: Üç yüz elli bin yen.

BAYAN D: Üç yüz altmış bin yen.

BAYAN B (*Öfkeli*) : Bu da ne demek? Beş yüz bin yen.

BAYAN D: Beş yüz on bin yen.

BAYAN B: Yine mi? Bir milyon yen.

BAYAN D: Bir milyon on bin yen.

BAYAN B: Buna utanmazlık denir! Üç milyon yen.

BAYAN D: Üç milyon on bin yen.

BAYAN B: Aaaaa!

SES (*Sahnenin sağ tarafından yine deminki kadın sesi*) : Üç bin yen. Üç bin yen.

(*Herkes hayret sesleri çıkararak sağ tarafa bakar. Güzel genç bir kadın rahat ve sakin bir tavırla çıkagelir. Dansöz* KİYOKO'*dur bu.*)

ANTİKACI: Kimsiniz siz? Şu kendinize özgü mizah anlayışınız yetti ama artık. Artık yeter! Şakayı fazla ileri götürdünüz. Siz kim oluyorsunuz?

KİYOKO: Adımı mı merak ediyorsunuz? Adım Kiyoko, dansözüm.

(BAYLAR A, C *ve* E, *genç kadına daha büyük bir ilgiyle bakarlar.*)

ANTİKACI: Dansöz, demek? Sizi davet ettiğimi hiç anımsamıyorum. Bu açık arttırma yalnız çağrılı müşteriler içindir. Kapıdaki ilanı görmediniz mi? "Yalnız çağrılı konuklar girebilir."

KİYOKO: İlan rüzgârdan bükülmüştü. Ama ben çağrılmamış da olsam burada bulunmakta haklıyım.

ANTİKACI: Olur şey değil! Demek öyle? Şimdi çıkıp gidin buradan bakayım, ama hemen. Bu seferlik polis çağırmayacağım.

BAY A: Bayanı neden bırakmıyorsunuz, canım? Gelmesinin herhalde haklı bir nedeni vardır. Böyle bağırıp durmayın!

ANTİKACI: Evet bayım, evet... ama...

BAY A: Sizi buraya getiren nedir, küçük hanım?

KİYOKO: Ben küçük hanım değilim. Sadece bir dansözüm.

BAY C: Aman ne güzel! Dansöz olduğunu söylüyor.

BAY E: Dansöz mü? Harika bir meslek. Hepimize, parayla satın alamayacağımız avuntu ve iç ferahlığını sunan bir meslek.

BAYAN B: Üç bin yen önermekle ne demek istiyordunuz?

BAYAN D: Üç bin bir yen.

BAYAN B: Bu tip beni delirtecek sonunda. (KİYOKO'*ya candan bir edayla*) Adınızın Kiyoko olduğunu söylemiştiniz, değil mi? Üç bin yen önerirken neyi amaçlıyordunuz? Bize açıklayın bunu.

KİYOKO: Üç bin yen... (*Sahnenin ortasına yürür.*) Bu giysi dolabı etse etse üç bin yen eder.

ANTİKACI (*Kızar*) : Ama artık yetti! Böyle saçma konuşmayı sürdürürseniz polis çağırırım.

BAY A (ANTİKACI'*ya*) : Susun da bize ne söyleyeceğine kulak verin!

(ANTİKACI *susar.*)

KİYOKO: Öyle sanıyorum ki, bu garip dolabın öyküsünü dinleyince onu satın almak için hevesiniz kalmayacak.

BAY A: Bir öyküsü mü var dolabın?

ANTİKACI (*Bir kâğıda çabucak birkaç banknot sarar*) : Hadi şunu alın da gidin artık. Bize bıkkınlık geldi konuşmanızdan. Hadi, çabuk olun bakalım!

BAY A: Bırakın konuşsun! Ona engel olursanız, dolabın öyküsünü bildiğinize, bize ayıplı bir malı yutturmak istediğinize inanmak zorunda kalırız.

KİYOKO (*Parayı geri çevirdiğini gösteren bir hareketle*) : Size her şeyi anlatacağım. Bu dolap Sakurayama ailesine aitti. (*Dehşetle irkilirler.*) Bayan Sakurayama genç âşığını bu dolapta saklardı. Âşığının adı Yasuşi idi. Aşırı kıskanç bir adam olan kocası, günün birinde dolaptan bir gürültü geldiğini duydu. Hiçbir şey söylemeksizin tabancasını çekip dolaba ateş etti. Dolaptan gelen korkunç haykırmalar yavaş yavaş sönünceye kadar, dolap kapısının altındaki aralıktan kanlar sızıncaya kadar,

durmadan ateş etti. Bakın, işte şuradan! (*Dolabın kapısını gösterir*) Dolap çok iyi cilalandığı için kurşun delikleri görülmüyor. Delikler aynı renkte tahtayla doldurulduğu, ama dikkat edilirse izleri görülür. Şurada ve şurada, iyi bakın! Kan lekelerinin kaybolması için dolabın içi tertemiz yıkanmıştır. Kapısı da rendelenip yeniden boyandı... Ama bütün bu öyküyü gazetede okumuşsunuzdur herhalde. (*Hepsi suskundur.*) Şimdi yine büyük paralar yatırmak istiyor musunuz bu dolaba? Hayır, bana kalırsa dolabı istemezsiniz artık, size armağan edilecek bile olsa! Üç bin yen bu dolap için iyi paradır. Bu fiyata bile alıcısı çıkmaz kolay kolay.

BAYAN B: Aman ne korkunç! Bize her şeyi anlattığınız için size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum. Yoksa bu bahtsız mobilyaya belki dünyanın parasını yatırırdım... Adınız Hisako'ydu değil mi?

KİYOKO: Hayır, Kiyoko.

BAYAN B: Ah, tabii canım! Hisako kızımın adıdır. Kiyoko, size bütün kalbimle teşekkür ederim. Bu durumda en iyisi açık arttırmadan vazgeçip bir an önce uzaklaşmak. Şoförüm herhalde bekliyordur dışarda, beklemesini emretmiştim. (BAYAN D'*nin çoktan sıvışmış olduğunu fark eder*) Olur şey değil, böyle görgüsüzlük de nerde görülmüş? Tek bir kelime bile söylemeden sıvışmak! Hep beni alt etmeye, beni geçmeye çalışır, bir odadan çıkmak söz konusu olsa bile. Tahammül edilmez bir tip! (*Sağdan çıkar.* BAYLAR A, C *ve* E, KİYOKO'*ya yaklaşıp, kartlarını verirler.*)

BAY A: Beni büyük bir israftan kurtardınız, buna bir karşılık yapmayı çok isterdim. Sizi bir akşam yemeğine davet edebilir miydim acaba, olağanüstü bir şey değil tabii, sadece saygımın bir kanıtı olarak.

BAY C: Küçük hanım, sizi gerçekten iyi bir Fransız lokantasına davet etmek isterdim.

BAY E: Bir dans salonuna gitsek nasıl olurdu acaba? Güzel

bir yemekten sonra tabii.

KİYOKO: Hepinize teşekkür ederim, ama şu sırada mağazanın sahibiyle bir şey görüşmem gerekiyor.

BAY A (*Pişkin bir işadamı tavrıyla cüzdanından birkaç banknot çıkarıp,* ANTİKACI*'ya uzatır*) : Anladınız mı? Burada mesele çıkarmaya falan kalkmayın. Bu genç bayanın söylediklerini dinleyeceksiniz; bir babanın sabrıyla. Polisle tehdit gibi budalaca şeyler de yok, artık! Tamam mı? (*Cebinden sivri uçlu bir kalem çıkarır.* KİYOKO*'ya*) Sevgili genç bayan. Bu adam sizi yeniden üzer de polisle tehdit ederse anında bana haber veriniz. Demin aldığınız kartları bir gösterir misiniz? (KİYOKO *üç kartı kendisine uzatır.*) Tamam. (*Kartlardan birini alır.*) İşte bu benimki. Hataya düşülmemesi için üzerine bir işaret koyacağım. (*Kalemle karta bir işaret koyar.*) Buradaki görüşmeniz biter bitmez telefonunuzu bekliyorum. İki saat içinde beni karttaki telefondan arayabilirsiniz.

(*Kartı geri verir.* BAYLAR C *ve* E, *olayın böylesine bir sapma göstermesinden düş kırıklığına uğramışlardır, keyifsiz bir bakışla ikisine bakarlar.*)

Kesinlikle geleceksiniz, değil mi? Salt size duyduğum saygıyı kanıtlayabilmek için sizinle bir yemek yemeye büyük değer veriyorum.

KİYOKO: Kabul, sizi ararım...

BAY A: Söz mü?

KİYOKO: Kabul, sizi ararım. Yüzüm tamamiyle değişirse de benimle buluşmak isteyecek misiniz?

BAY A: Çok hoş, gerçekten çok hoş bir nükte, küçük hanım! İşin püf noktasını pek de anlayamadım ama...

KİYOKO: Akşama varmadan itici yaşlı bir çadıya dönüşürsem gene görüşecek misiniz benimle?

BAY A: Her kadının yüzü değişikliğe uğrar, çeşitlenir. Benim yaşımda bir adama sürpriz yapmak için başka bir şey bulmalısınız. Görüşmek üzere.

(A *sallanarak keyifle çıkar,* C *ile* E *güvensiz izlerler kendisini.*)

ANTİKACI: Bana dehşet salmak istiyorsunuz, öyle mi? (KİYOKO *geriye dönüp, hızla* BAY A*'nın ardından yürür,* ANTİKACI *korkuyla geriler.*) Hemen kızmayın, canım! Ben de sinirliyim biraz, kafam karmakarışık... Dansöz olduğunuzu söylemiştiniz. (*Kendi kendine*) Dansöz... Neyse, nasıl bir dansöz olduğunu tahmin ediyorum.

KİYOKO: Size söyleyeceklerimi lütfen iyi dinleyin, sözümü de kesmeyin.

ANTİKACI (*Sandalyelerden birine oturur*) : Peki, dinliyorum. Sözünüzü kesmeyeceğim. Ama böylesine güzel, sevimli bir yüze sahip sizin gibi güzel bir kızın bu davranışını düşününce...

KİYOKO: Evet işte, ben de tam bunu konuşmak istiyorum sizinle: Güzel, sevimli yüzümü...

ANTİKACI (*Kendi kendine*) : Şu gençler de günümüzde az küstah olmuyorlar doğrusu!

KİYOKO: Yasuşi benim sevgilimdi.

ANTİKACI: Dolabın içinde öldürülen genç mi?

KİYOKO: Evet. Benim sevgilimdi, ama sonra beni aldatıp, kendinden on yaş büyük bayan Sakurayama'nın âşığı oldu. Evet... Yasuşi, sevmekten çok sevilmeye değer veren insanlardandı.

ANTİKACI: Bu da sizin için tatsız bir şey oldu, tabii.

KİYOKO: Sözümü kesmeyeceğinize söz vermiştiniz... Onu benden uzaklaştıran şey belki de ona duyduğum sevgiydi, tam bilemiyorum. Ama sanırım öyleydi. Mutlu, sade, namuslu bir sevgi yerine hoşnutsuzluğu, gizliliği, korkuyu seçti. Çok güzel bir gençti. Beraber ne zaman gezmeye çıksak, bizi görenler, ne güzel bir çift diyerek sevinç duyardı. Çevremizde ne var ne yok, hepsi bize el sallardı sanki: Mavi gök, parktaki ağaçlar, kuşlar. Gündüz mavi, geceleri yıldızlı gök hep bizim-

di. Bütün bunlara karşı bir giysi dolabının karanlığını seçti.

ANTİKACI: Bu giysi dolabı öylesine büyük ki, belki onun içinde de bir gök ve yıldızlar saklıdır. Bir köşesinden doğan ay öbür köşesinde batıyor belki.

KİYOKO: Evet, bu dolabın içinde uyuyor, bu dolabın içinde uyanıyor, zaman oluyor yemeğini bile bu dolabın içinde yiyordu. Bu garip, penceresiz odada, ne rüzgârın estiği, ne de bir ağacın hışırdadığı bu mekânda, tıpkı bir tabutu, bir çukuru andıran bu mekâna diri diri gömülmüş gibiydi. Ölümden önce bile bir tabutun içinde yaşamak istiyordu. Şehvetinin bu ölü odasında, bir kadının dalgalanan parfümü ve kendi vücudundan yayılan yasemin kokularına gömülmüş yaşıyordu.

ANTİKACI (*Kendini* KİYOKO*'nun anlattıklarına kaptırmıştır yavaş yavaş*) : Çiçeklerin değil, sayısız giysinin içine gömülmüş olarak...

KİYOKO: Dantelaların çiçekleri, ipekli çiçekleri, ölü, soğuk, ağır kokulu çiçekler...

ANTİKACI (*Kendi kendine*) : Şeytansı bir zekâsı varmış, doğrusu. Böyle ölmeyi ben de isterim.

KİYOKO: Tam istediği gibi bir ölümle öldü. Bundan eminim şimdi. Peki ama neden yaptı bunu? Neden kaçmak istiyordu? Onu, ölümüne susatacak kadar iten şey neydi?

ANTİKACI: Korkarım cevabımın size bir yararı olmaz.

KİYOKO: Evet, eminim artık: benden kaçmak istedi. (*Bir an ikisi de susar.*) Söylesenize, neydi onu buna zorlayan? Böylesine güzel, böylesine sevimli bir yüzden niçin kurtulmak istedi. Belki de tahammül edebileceği güzellik ancak kendi güzelliğiydi.

ANTİKACI: Kendinizden yakınmak için bir neden yok. Kadınlar vardır, yüzlerinin çirkinliğinden kuşku duyarlar, kimileri de yitip gitmiş gençliklerine hayıflanırlar. Sizde hem güzellik var, hem de gençlik, yine de yakınıyorsunuz. Çok şey istiyorsunuz.

KİYOKO: Şimdiye dek benim güzelliğimden, benim gençliğimden kaçan kimse olmadı. Sahip olduğum iki defineyi aşağıladı.

ANTİKACI: Yasuşi'nin dünyanın biricik erkeği olmadığını düşünün. Anlaşılan estetik zevki bakımından pek normal değilmiş. Başka bir erkek seçiniz, örneğin beni, sağlıklı zevke sahip bir erkeği...

(*Elini* KİYOKO*'ya doğru uzatır.*)

KİYOKO (ANTİKACI*'nın eline vurur*) : Bırakın bunu! Başka bir erkeğin yüzüne bakınca fenalık geçiriyorum. Kaplumbağa görmüş gibi oluyorum... Şöyle iyi bir baksanıza bana: İhtiyarladım, değil mi?

ANTİKACI: Güldürmeyin beni, Tanrıaşkına. Sizdeki gençlik...

KİYOKO: Ama çirkinim?

ANTİKACI: Siz de çirkinseniz, yeryüzünde güzel kadın kalmadı demektir.

KİYOKO: Benim iki soruma yanlış cevap verdiniz. Yaşlı ve çirkin olduğumu söyleseydiniz, kimbilir, belki de kendimi size armağan ederdim.

ANTİKACI: Kadın psikolojisinden biraz anlarım. Yeniden ısrar etmemi bekliyorsunuz benden, değil mi: "Siz ne söyleseniz de bu uğurda öleceğimi bile bilsem, çirkin ve yaşlısınız diye bir yalanı asla ağzıma alamazdım." Nasıl, haklı mıyım?

KİYOKO: Ne kadar iticisiniz! Yüzümde ne var ki, tahammül edemediğim erkeklere böylesine çekici geliyorum. Yüzümün derisini kendi ellerimle paralamak istiyorum, bana kala kala bu düş kaldı. Kendime sorduğum da oluyor, acaba diyorum, yüzüm anlatılamayacak kadar çirkin ve itici olsaydı beni daha mı çok severdi?

ANTİKACI: Ah ah, güzel genç insanların şu delice düşleri yok mu... Çoktandır bağışıklıyım böylesine mantıksız

düşlere karşı. Yavrucuğum, hoşnutsuzluk var ya, dünyanın bütün mantıklı ilkelerini başaşağı edip kendi mutluluğumuzu bile yakıp yıkan odur işte.

KİYOKO: Hoşnutsuzluk! Benim bütün varlığımı bu küçük sözcüğe sığdırabilirsiniz mi sanıyorsunuz? Hayır, benim içinde yaşadığım dünya bu değil! Herhangi bir yerde bir eksiklik oldu... makinede küçük bir dişli, birbirimizi ölünceye dek sevmemizi sağlayacak ve aslında pekâlâ iyi çalışan bir dişli, birden çalışmaz oldu. Tutukluk yapan o dişlinin ne olduğunu anladım: Yüzüm çirkinleşmeliydi.

ANTİKACI: Dünyanın her yerinde, eksik kalan bir dişli söz konusu olabilir. Sizin sözünü ettiğiniz makine üzerine tam bilgi sahibi değilim, ama bana öyle geliyor ki, hiç değilse bu dünya açısından, o makine iyi çalışıyorsa hep o dişlinin yetersiz kalmasından ötürü iyi çalışıyor.

KİYOKO: Ama benim düşüm gerçekleşecek olsaydı...

ANTİKACI: Sevgiliniz o zaman da hayatta kalamayacaktı.

KİYOKO: Yanılıyorsunuz. Bana kalırsa pekâlâ kalacaktı.

ANTİKACI: Olmayacak şeyler istiyorsunuz, hem de hep daha fazlasını, daha fazlasını, sonunda da dehşet veren şeyler düşünüyorsunuz. Doğanın yasalarını yadsımayı deniyorsunuz.

KİYOKO: Sizin gibi yaşlı bir pinti bile zaman zaman zekice bir şey söyleyebiliyor. Yerden göğe haklısınız. Benim düşmanım, benim rakibim bayan Sakurayama değildi. Doğanın ta kendisiydi, güzel yüzüm, bizi sarmak isteyen dalların hışırtısı, ağaçların görüntüsü, yağmurdan sonra mavi göğün buharıydı. Evet, doğal olan her güzellik aşkımızın düşmanıydı. Beni bu yüzden bırakıp bu dolaba kapandı, cilâlı boyayla sıvanmış bir dünyaya, penceresiz bir dünyaya, salt bir elektrik ampulünün aydınlattığı bir dünyaya kapattı kendini.

ANTİKACI: Belki de kalbinizin ne yapıp edip bu dolaba sahip olmak isteği bundan doğuyor. Dolapta, ölmüş sevgilinizi bulmak istiyorsunuz.

KİYOKO: Evet. Bunun uğrunda savaşacağım da! Bu dolabın öyküsünü, onu satın almak isteyen herkese anlatacağım; onları korkutacağım böyle. Bu dolabı almam şart, hem de verdiğim fiyata: Üç bin yene!

(KİYOKO *bu cümleyi bitirdiğinde, sol taraftan garip, anlaşılmaz haykırmalar gelir, Nô Oyunları'ndaki davulcuların haykırmalarını andıran sesler, beraberinde de gene Nô Oyunları'ndaki davul ve flüt sesleri. İkisinin dolap üzerine fiyat tartışmasının verildiği bundan sonraki sahnede, diyaloga bu gürültüler eşlik eder; tıpkı Nô ritmiyle ilgili bir efekt söz konusudur burada.*)

ANTİKACI: Tanrının cezası! Şu berbat, sinir bozucu haykırmalar ve sesler yine başladı fabrikada. Burada, müşterilerim karşısında delirmeme az kalıyor zaman zaman. Şu fabrikadan kurtulabilmek için işyerimi satışa çıkaracağım herhalde. Üretimin kalp atışları, sanayicilerimiz böyle diyorlar bu cehennem gürültüsü için. Soytarılar... Bir eşya ancak modası geçtikten ve yararsız hale girdikten sonra değer kazanır. Bu gerçeği asla öğrenemeyecekler. Pestenkerani mallarını bir an önce pazara sürer, sonra da, zavallılığın bir hayalet gibi üzerlerine tünediği bir ömrün ardından ölüp giderler.

KİYOKO: Deminden beri söylüyorum size. Dolabı üç bin yene alırım.

ANTİKACI: Üç milyon yen.

KİYOKO: Hayır, hayır, üç bin yen.

ANTİKACI: İki milyon yen.

KİYOKO (*Nô ritmiyle ayağını yere vurur*) : Hayır, hayır, üç bin yen.

ANTİKACI: Bir milyon yen.

KİYOKO: Hayır, üç bin yen.

ANTİKACI: Beş yüz bin yen.

KİYOKO: Üç bin yen, üç bin yen, üç bin yen.

ANTİKACI: Dört yüz bin yen.
KİYOKO: Üç bin yen dedimse üç bin yen demektir.
ANTİKACI: Üç yüz bin yen.
KİYOKO: Kendinizi biraz zorlayın hele, şöyle gerçekten bir zorlayın. Aşağı inin, benim düzeyime kadar inin bakalım. Üç bin yene kadar bir inin de bakın nasıl rahatlayacaksınız. Hadi, ağzınızdan çıkacak tek bir sözcük yeterli.
ANTİKACI: İki yüz bin yen.
KİYOKO: Hayır, hayır, üç bin yen.
ANTİKACI: Yüz bin yen.
KİYOKO: Hayır, hayır, üç bin yen.
ANTİKACI: Elli bin yen.
KİYOKO: Hayır, üç bin yen, üç bin yen, üç bin yen.
ANTİKACI: Elli bin yen. Artık bir yen bile inemem.
KİYOKO: Üç bin yen.
ANTİKACI: Elli bin yen, elli bin yen, elli bin yen.
KİYOKO (*Artık daha az dayatır*) : Üç bin yen.
ANTİKACI: Elli bin yen en aşağı fiyatımdır. Artık bir yen bile inemem.
KİYOKO: Gerçekten mi?
ANTİKACI: Elli bin yen diyorsam elli bin yendir.
KİYOKO (*Düşünceli*) : O kadar param yok.
ANTİKACI: Dolabı size aldığım fiyata veriyorum. Paranız yoksa suç benim değil.
(*Soldan gelen gürültüler kesilir.*)
KİYOKO: Kararınızı değiştirmeyecek misiniz?
ANTİKACI: Elli bin yen son fiyatımdır. Elli bin yen.
KİYOKO: Bu kadar parayı bulamam, bu dolabı alıp odama yerleştirmeyi kafama koymuştum, içine girip yüzümün nasıl çirkinleştiğini hissedinceye kadar onu düşünecektim: Kurduğum düş buydu. Ne yapalım, dolabı alamıyorum demek. (*Yavaş yavaş, geri geri yürüyerek dolaba yaklaşır.*) Evet, onu alamıyorum, demek; sağlık olsun. Dolabı odama kadar götürüp, orada kıs-

kançlığım ve düşlerim, acılarım ve üzüntüm yüzümü çirkinleştirsin diye beklemesem de olur. Burada yerimden hiç kıpırdamaksızın...
ANTİKACI: Niyetiniz ne?
KİYOKO: Bir şey yok, her şey yolunda. Beni bir daha görüşünüzde korkudan yere yığılacaksınız.
(KİYOKO *hızla döner, dolabın içine süzülür. Korkunç bir gürültüyle kapı kapanır.* ANTİKACI *kapıyı açmayı dener boşuna, başaramaz.*)
ANTİKACI: Lânet olsun! Dolaba kapattı kendini. (*Kapıyı yumruklar, cevap çıkmaz.*) Utanmaz karı! Beni aldatmak istiyordu, sonunda başardı işte... İşime burnunu sokup beni bir servetten ettiği yetmezmiş gibi... Hayır, dolabı öylesine tahrip edecek ki bir daha satılamaz artık. Benim günahım neydi? Kahrolası karı! İçerde ne yaptığını bir bilebilsem. (*Kulağını dolabın kapısına dayar*) Ne yapıyor içerde? Günüm kararırdı... Hiçbir şey duymuyorum. Hiç ses yok. Sanki kulağımı bir çanın kenarına dayamışım gibi, o kalın demir duvarlar sessiz mi sessizdir, ama gene de titreşimleriyle insanı sağır edebilirler. Hiç ses yok... Ama kendi yüzünü kendisi çirkinleştirecek değil ya... Hayır, benim zaafımdan yararlanmak için bir tehdit, bir hileydi bu. (*Yeniden dolaba kulak kabartır*) Peki, ne yapıyor içerde? Korkunç bir durum. Aa, ışığı yaktı şimdi de. Çepeçevre dört bir yanındaki aynalar suratını yansıtıyordur, hiç ses vermeksizin, tek bir sözcük bile duyulmaksızın... Şeytan işi bir durum! Hayır, sadece bir tehditti. Böyle bir şey yapabileceğini düşünmek için hiçbir neden yok.
(*Tam bu sırada,* KİYOKO*'nun oturduğu apartmanın yöneticisi soldan hızla içeri girer.*)
YÖNETİCİ: Kiyoko adında bir dansöz var mıydı burada? Genç, güzel bir kız? Adı Kiyoko.
ANTİKACI: Kiyoko mu? Kimsiniz siz?

YÖNETİCİ: Onun oturduğu apartmanın yöneticisiyim. Burada bulunmadığından emin misiniz? Şayet geldiyse...

ANTİKACI: Sakin olun, sakin olun! Telâşlanacak bir şey yok. Şayet geldiyse ne olacak?

YÖNETİCİ: Arkadaşının bana söylediğine göre, dükkânından bir şişe kezzap çalmış. Eczacıdır.

ANTİKACI: Kezzap mı?

YÖNETİCİ: Elinde şişeyle dükkândan fırlayıp çıkmış. Deminden beri her yerde onu arıyorum, yolda karşılaştığım bir adam, sizin mağazaya girdiğini söyledi.

ANTİKACI: Kezzap mı dediniz?

YÖNETİCİ: Bir süre önce sevgilisi öldürülmüştü, böylesine duyarlıklı bir kızın neler yapabileceği bilinemez. Çok merak ediyorum. Kötü şeyler geliyor aklıma. Kezzabı birinin suratına fırlatmış olmasın sakın?

ANTİKACI: Böyle bir şey yapmıştır mı demek istiyorsunuz? (*Bir adım geri çekilip ellerini dehşetle yüzüne kapar.*) ...Ama hayır, niyeti bu değil. Kezzabı kendi suratına boşaltmak niyetinde.

YÖNETİCİ: Ne?

ANTİKACI: Evet. Sanırım kendini çirkinleştirmek istiyor. Müthiş bir düşünce! O güzel yüz... kendi yüzünü mahvetmek istiyor.

YÖNETİCİ: Peki ama, neden yapsın bunu?

ANTİKACI: Ne dediğimi anlamıyor musunuz: (*Dolabı gösterir.*) Kiyoko bunun içinde. İçerden kilitledi kapıyı.

YÖNETİCİ: Feci bir şey! Onu çıkarmamız gerek!

ANTİKACI: Kapı kaya gibi sağlamdır.

YÖNETİCİ: Yine de bir şey yapmalıyız. (*Kapıya vurur.*) Kiyoko! Kiyoko!

ANTİKACI: Böyle bir yüz bir cadının suratına dönüşmemeli! Başıma gelenler! (*O da kapıya vurur.*) Çıkınız oradan! Başımıza iş açmayın! Hadi çıkın!

YÖNETİCİ: Kiyoko! Bayan Kiyoko! (*Dolaptan korkunç bir çığlık gelir. İki adam korkuyla gerileyip birbirine bakarlar. Sessizlik. Neden sonra,* ANTİKACI *ellerini dua eder gibi kavuşturur. Yalvarır.*)

ANTİKACI: Yalvarırım, dışarı çıkın! Dolabın bana bir yararı yok artık. Üç bin yene sizin olsun. Sadece üç bin yen! Evet, sizin olsun. Lütfen çıkın artık!

(*Dolabın kapısı neden sonra sinirleri paralayan gacırtılı bir gürültüyle açılır.* ANTİKACI *ile* YÖNETİCİ *otomatik olarak gerilerler.* KİYOKO *dışarı çıkar, elinde şişe vardır. Yüzünde hiçbir değişiklik yoktur.*)

ANTİKACI: Yüzünüz, hiçbir şey olmamış!

YÖNETİCİ: Tanrıya şükürler olsun.

ANTİKACI: Evet, Tanrıya şükürler olsun. Ama böyle bir iddiaya girmemiştik! Hile yaptınız. Milleti böylesine korkutmak, az kalsın inme inecekti bana. Bunda gülünecek bir şey yok.

KİYOKO (*Sakin*) : Sizi aldatmadım. Kezzabı yüzüme boşaltmayı gerçekten kafama koymuştum.

ANTİKACI: Peki o haykırma neydi?

KİYOKO: Dolaptaki ışığı açtım. Ve birden dört bir yanımdaki aynalarda kendi yüzümü gördüm ve aynadaki yüzümün daha arka aynadaki görüntüsünün görüntüsünü ve sonra yine bu görüntülerin görüntüleri. Aynaları yansıtan aynalar, profilimin aynadaki görüntüsü ve ardında da onun yansıyan görüntüleri. Sonsuza dek sıralanan ve gittikçe daha da yayılan suratlar. Dolabın içi öylesine soğuktu ki! Bekleyip, bütün bu yüzlerin arasında birden onun yüzü de görünecek mi acaba diye sordum kendi kendime.

ANTİKACI (*Dehşete kapılır*) : Peki göründü mü?

KİYOKO: Hayır. Yerkürenin sonuna, denizlerin sonuna, dünyanın sonuna kadar her yerde sadece benim yüzüm. Şişenin kapağını açıp aynadaki suratıma baktım. Düşündüm: "Kezzabın çirkinleştireceği suratım da dünyanın sonuna kadar böyle kendini tekrarlayıp durursa?" Birden, yüzümün çirkinleştikten sonraki hali

gözlerimin önüne geldi: Bir cadının yanıklarla, yaralarla kaplı korkunç suratı.

ANTİKACI: O zaman mı haykırdınız?

KİYOKO: Evet.

ANTİKACI: Ve kezzabı yüzünüze boşaltmaya cesaret edemediniz o zaman, değil mi?

KİYOKO: Hayır. Kendime gelip şişenin kapağını tekrar kapadım, sinirlerim bozulduğu için değil, yaşadığım bütün o korkunç acıların bile, kıskançlığın, öfkenin, korkunun ve çekilenlerin bir insan yüzünü değiştiremeyeceğini anladığım için, her ne olursa olsun, benim yüzüm yine benim yüzümdü ve öyle kalmalıydı.

ANTİKACI: Görüyorsunuz ya işte, doğaya karşı çıkan kazanamaz.

KİYOKO: Ah hayır, ben yenilmiş değilim. Doğayla barış anlaşması yaptım.

ANTİKACI: Olaya böyle bakmak rahatlatıcı bir şey.

KİYOKO: Barış yaptım. (*Şişeyi yere, düşmeye bırakır.* ANTİKACI *tekmeyi savurduğu gibi şişeyi kenara fırlatır.*) İlkbahardayız, değil mi? Henüz farkına vardım da ondan. Uzun zamandır mevsimler bana hiçbir şey söylemiyordu o, dolapta kaybolalı! (*Derin bir soluk alır.*) Baharın ortasındayız. Şu küflü eski odada bile kokusunu alıyorum. Bahar toprağının şu kokusu, bitkilerin, çiçeklerin, ağaçların kokusu nereden geliyor? Kiraz ağaçları çiçekler içindedir şimdi. Çiçek bulutları, yalnız çam ağaçları ayrık duruyordur, dallarının o sert yeşili, narin çiçeklerin ortasındadır, üzerlerinden hiçbir düş geçmediği için böylesine canlılar. Kuşlar cıvıldıyordur. (*Bir kuş cıvıltısı duyulur.*) En kalın duvarlardan bile süzülen güneş ışını gibi bir cıvıltı! Ve biz burada dururken, bahar üzerimize yükleniyor, beraberinde kiraz çiçekleriyle, cıvıldayan kuşlarıyla... En ufak bir dal bile yükselebildiği kadar yükseliyor, sonra, ağır yükünün altında gözlerini titreşimle kapatıyor.

Ve rüzgâr... Bu rüzgârda onun canlı vücudunun kokusunu alıyorum. Unutmuştum. İlkbahardı.

ANTİKACI: Artık şu dolabı alıp gider misiniz?

KİYOKO: Onu bana üç bin yene bırakacağınızı söylemiştiniz demin, değil mi?

ANTİKACI: Saçmalamayın! O yalnız yüzünüzün çirkinleşmesi halindeydi. Şimdi fiyatı tekrar beş yüz bin yen. Hayır, altı yüz bin.

KİYOKO: İstemiyorum.

ANTİKACI: İstemiyor musunuz?

KİYOKO: Hayır. Gerçekten istemiyorum onu artık. O dolabı herhangi bir şaşkın ihtiyara satın. Merak da etmeyin artık, sizi rahatsız etmem.

ANTİKACI: Tanrıya şükürler olsun!

YÖNETİCİ: Şimdi benimle eve kadar gelin bakalım. Önce arkadaşınız eczacıdan özür dileyeceksiniz, onu çok korkuttunuz. Sonra da güzel, deliksiz bir uyku çekin. Çok yorgunsunuzdur herhalde.

KİYOKO (*El çantasından çıkardığı bir kartviziti gözden geçirir*) : Hayır, bir randevum var şimdi.

YÖNETİCİ: Nerede?

ANTİKACI (KİYOKO*'nun elinde tuttuğu kartı fark eder*) : Hani şu bayla mı? Şimdi mi?

KİYOKO: Evet, o bayla. Şimdi.

ANTİKACI: Onunla buluşursanız pek keyifli olmaz sizin için.

KİYOKO: Korkmuyorum. Her ne olursa olsun, beni etkileyemez artık. Beni kim yaralayabilir ki artık?

YÖNETİCİ: İlkbahar tehlikeli mevsimdir.

ANTİKACI: Kendinizi mahvedeceksiniz. Kalbiniz kırılacak, ondan sonra da hiçbir şey hissedemezsiniz artık.

KİYOKO: Her ne olursa olsun, hiçbir şey yüzümü değiştiremez bundan böyle.

(KİYOKO *çantasından bir ruj çıkarır, dudaklarını boyar. Sonra, hiçbir şey söylemeksizin bakakalan iki ada-*

ma sırtını dönüp, bir esinti gibi yürüyerek sağ taraftan çıkar.)

PERDE